

Ljudmila Ulická

ZELENÝ
★
STAN

NAKLADATELSTVÍ PASEKA
PRAHA - LITOMYŠL

PŘELOŽILA ALENA MACHONINOVÁ

Vychází s laskavým přispěním nadace
Fund for Central & East European Book Projects, Amsterdam.

Nakladatelství rovněž děkuje za laskavou podporu
Janu Dobrovskému.

ЗЕЛЕНЫЙ ШАТЕР

Copyright © 2010 by Ludmila Ulitskaya

Published by arrangement with ELKOST Intl. Literary Agency

Translation and afterword © Alena Machoninová, 2016

ISBN 978-80-7432-488-8

Neutěšujte se nespravedlností
doby. Její mravní nespravedlnost
z nás ještě nedělá spravedlivé,
její nelidskost nestačí na to,
aby z nás byli lidé jen proto,
že s ní nesouhlasíme.

Boris Pasternak Varlamu Šalamovovi
9. července 1952

Prolog

Tamara, skloněná nad talířem, jedla v polospánku tekutá míchaná vajíčka.

Máma Raisa Iljinična jí něžnými pohyby řídkým hřebenem rozčesávala vlasy a snažila se tu živou plst' moc netahat.

Rádio chrllilo slavnostní hudbu, ale ne moc hlasitou – za příčkou spala babička. Pak hudba ztichla. Pauza byla příliš dlouhá, a mělo to své důvody. Pak se ozval všem známý hlas:

„Pozor! Hovoří Moskva. Vysílají všechny stanice Sovětského svazu. Poslechněte si vládní oznámení...“

Hřeben se zasekl v Tamařiných vlasech a sama Tamara se okamžitě probrala, spolkla vajíčka a ranním nakřáplým hlasem pronesla:

„Mami, je to určitě jenom nějaké obyčejné nachlazení, a oni hned po celé zemi...“

Nestačila to doříct, protože Raisa Iljinična nečekaně vši silou trhla hřebenem, Tamara prudce zaklonila hlavu a cvakla zuby.

„Kuš,“ přidušeně zasyčela Raisa Iljinična.

Ve dveřích stála babička v županu starém jako Velká čínská zeď. S radostným výrazem si vyposlechla zprávu v rádiu a řekla:

„Raječko, kup v lahůdkách u Jelisejeva něco sladkého. Mimochoodem, dneska je purim. Tak se mi zdá, že Samech zdechl.“

Tamara tenkrát nevěděla, co je to purim, proč by se mělo kupovat něco sladkého a už vůbec ne, kdo je ten Samech, který zdechl. A odkud by taky věděla, že v jejich rodině Stalinovi a Leninovi odedávna konspirativně říkali podle prvních písmen jejich stranických přezdívek „s“ a „l“, a k tomu ještě v tajném prastarém jazyce – samech a lamed.

Milovaný hlas země mezitím oznámil, že ta nemoc zdaleka není rýma.

Galja si už natáhla uniformu a teď hledala zástěru. Kam se poděla? Vlezla pod postel – nespadla třeba tam?

Zničehonic se přiřítla matka z kuchyně s nožem v jedné ruce a s bramborou v druhé. Ječela jako pomatená, takže si Galja pomyslela, že se matka řízla do ruky. Ale krev vidět nebylo.

Otec, po ránu zpomalený, odlepil hlavu od polštáře:

„Co řveš, Ninko? Co řveš takhle brzo ráno?“

Ale matka ječela ještě hlasitěji a slovům v jejím přerušovaném kvílení nebylo téměř rozumět:

„Umřel! Nespi, pitomče! Vstávej! Stalin umřel!“

„To hlásili v rádiu?“ Otec nadzvedl velkou hlavu s čupřinou přilepenou k čelu.

„Řekli, že je nemocný. Jenže umřel, na mou duši, umřel! Srdce mi to říká!“

Následovalo zase nesrozumitelné kvílení, z něhož se prodrala dramatická otázka:

„Ajajaj! A co teď bude? Co teď s námi bude? Co si všichni počneme?“

Otec se zamračil a hrubě řekl:

„No co ječíš, huso? Co ječíš? Horší to nebude!“

Galja nakonec vytáhla zástěru, opravdu zapadla pod postel.

„Aťsi je zmačkaná, žehlit ji nebudu!“ rozhodla se.

Nad ránem teplota klesla a Olja klidně spala – nepotila se ani nekašlala. A spala málem do oběda. Probudila se, protože do pokoje vešla matka a slavnostně nahlas řekla:

„Olgo, vstávej! Stalo se neštěstí!“

Olja ještě neotevřela oči, ještě se tiskla k polštáři v naději, že je to sen, ale už cítila hrozivý tlukot v hrdle. Válka, pomyslela si. Napadli nás fašisté! Začala válka!

„Olgo, vstávej!“

To je neštěstí! Fašistické hordy šlapou po naší svaté zemi a všichni půjdou na frontu, ale ji nevezmou...

„Stalin umřel!“

Srdce jí ještě bušilo v hrdle, oči však neotevřela. Sláva bohu, není

válka. A až válka začne, Olja už bude dospělá a pak ji vezmou. Přetáhla si peřinu přes hlavu a v polospánku zašeptala: „A pak mě vezmou.“ A usnula s příjemnou myšlenou.

Matka ji nechala spát.

Ta krásná školní léta...

Je zajímavé sledovat dráhu pohybu, který vede k nevyhnutelnému setkání vzájemně si souzených lidí. Někdy k takovému setkání dojde jakoby bez zvláštního úsilí osudu, bez důmyslné přípravy příběhu, v souladu s přirozeným vývojem událostí – lidé třeba bydlí ve stejném dvoře nebo chodí do stejné školy.

Ti tři kluci spolu chodili do školy. Ilja a Saňa od první třídy. Mi-cha se k nim přidal později. V hierarchii, která spontánně vzniká v každém stádu, všichni tři zaujímali to nejnižší postavení, jelikož byli naprosto nepoužitelní pro rvačky a surovosti. Ilja byl hubený dlouhán, ruce a nohy mu trčely z krátkých rukávů a nohavic. Navíc nebyl hřebík nebo hák, o který by si neroztrhl oblečení. Jeho matka, osamělá a strhaná Marie Fjodorovna, z posledních sil dočista levýma rukama přišívala křivé záplaty. Krejčovské umění jí bylo cizí. Ilja, který byl vždycky oblečený ještě hůř než ostatní děti, neustále šaškoval a předváděl se, vysmíval se své chudobě a takto vznešeně se s ní vypořádával.

Saňa byl v horší situaci. Závist i odpor spolužáků vyvolávala bundička na zip, holčičí řasy, dráždila je jeho líbezná tvář i plátěné ubrousky, do kterých měl zabalenou svačinu. Navíc se učil hrát na klavír a mnozí ho viděli, jak si to s babičkou za ruku a s deskami na noty v druhé ruce vykračuje po Černyševského ulici, někdejší i budoucí Pokrovce, do Igumnovovy hudební školy – někdy dokonce i během svých lehkých, ale zdlouhavých nemocí. Útlá babička před sebe kladla tenké nohy jako cirkusový kůň a zlehka při chůzi potřásala hlavou. Saňa šel vedle a trochu pozadu, jak se na podnikáního sluší.

V hudební škole byli na rozdíl od základky ze Sani nadšení – už v druhém ročníku na zkoušce hrál Griega, kterého nezvládl ani

mnohý páťák. K dojetí přispívala i malá interpretova výška: v osmi letech ho měli za předškoláka a ve dvanácti za osmiletého. Na základní škole Saňovi z téhož důvodu přezdívali trpaslík. Po dojetí ani stopy, jen krutý posměch. Iljovi se Saňa záměrně vyhýbal. Ani ne tak kvůli automatické škodolibosti, která nemířila schválně proti Saňovi, ale přece se do něj čas od času strefovala, jako spíš kvůli ponižujícímu výškovému rozdílu.

Ilju a Saňu dal dohromady Micha, když se objevil v páté třídě a vyvolal všeobecné nadšení. Byl klasický zrzek, a tudíž ideální terč pro každého, kdo nebyl líný. Dohola ostříhaná hlava, rudým zlatem zářící čupřinka, průsvitné malinové plachtáky, odstávající na nesprávném místě hlavy podezřele blízko tváří, bílá a pihovatá pleť, dokonce oči s oranžovým odstínem. Navíc měl brýle a byl to Žid.

Poprvé Michu zmlátili hned prvního září o velké přestávce na záchodě. Ne moc, spíš pro výstrahu. A dokonce ne sám Murygin s Muťukinem – ti se k tomu nesnížili –, ale jejich pochlebovači a přísluhovači. Micha stoicky přijal, co mu vyměřili, otevřel aktovku, vytáhl kapesník, aby si utřel nudle, které mu tekly, a vtom z aktovky vykouklo kotě. Kotě mu sebrali a začali si s ním házet. V tu chvíli vešel Ilja, nejvyšší ve třídě, chytil kotě nad hlavami volejbalistů, ozvalo se zvonění a zábavu přerušilo.

Když Ilja vcházel do třídy, strčil kotě nenápadně Saňovi a ten si je schoval do aktovky.

O poslední přestávce hlavní nepřátelé lidského rodu, jejichž jména Murygin a Muťukin se stanou základem budoucí slovní hříčky a z řady důvodů stojí za zmínku, kotě chvíli hledali, ale brzy na ně zapomněli. Po čtvrté hodině všechny pustili, kluci se s řevem a jekotem vyřítili ze školy a ty tři tam bez povšimnutí nechali v prázdné třídě vyzdobené pestrými astrami.

Saňa vytáhl přidušené kotě a podal je Iljovi. Ten je dal Michovi. Saňa se usmál na Ilju, Ilja na Michu, Micha na Saňu.

„Napsal jsem básničku. O něm,“ řekl stydlivě Micha. „Poslouchejte:

Byl to fešák mezi kocoury,
div že nenatáhl bačkory,
Ilja ho před smrtí zachránil,
teď se tu s námi zde usadil.“

„Hm, dobré. I když Puškin to není,“ okomentoval to Ilja.

„Tu s námi zde – to nejde,“ poznamenal Saňa a Micha sebekriticky souhlasil.

„To je fakt. Bez toho ‚zde‘ to zní líp!“

Micha podrobně vyprávěl, jak ráno cestou do školy vytáhl nebohé kotě rovnou z tlamy psovi, který se je chystal zakousnout. Odnést domů je však nemohl, protože kdovíco by na to řekla teta, u které bydlel od minulého pondělí.

Saňa hladil kotě po zádech a vzdychal:

„Já si ho vzít nemůžu, doma máme kocoura. Tomu by se to určitě nelíbilo.“

„Dobře, já si ho vezmu,“ popadl nedbale kotě Ilja.

„A co na to řeknou doma?“ zajímal se Saňa.

Ilja se ušklíbl:

„Doma to bude tak, jak řeknu já. Mám s mámou normální vztah. Poslouchá mě.“

Ten už je úplně dospělý, to já nikdy nebudu, nedokážu ani říct – s mámou mám normální vztah. Je to tak, jsem maminčin mazánek. I když i mě máma poslouchá. I babička mě poslouchá. Víc než poslouchá! Ale stejně je to jiné, posmutněl Saňa.

Díval se na Iljovy odřené kostnaté ruce se žlutými a tmavými modřinami. Má dlouhé prsty, takovými by zvládl dvě oktávy. Micha si zatím usazoval kotě na hlavu, na zrzavou plyšovou čupřinku, kterou mu tam včera nechal rašit velkorysý holič od Pokrovské brány. Kotě sklouzávalo a Micha si ho znovu a znovu usazoval na temeno.

Ze školy odešli spolu. Kotě nakrmili rozteklou zmrzlinou. Saňa měl peníze. Stačily na čtyři porce. Jak se ukázalo později, Saňa měl skoro vždycky peníze... Saňa poprvé v životě jedl zmrzlinu na ulici rovnou z papíru. Když zmrzlinu kupovala babička, odnesli ji domů, tající kopeček položili do skleněného pohárku na nízké nožce, nahoru dali višňovou zavařeninu a nikdy ji nejedli jinak!

Ilja nadšeně vykládal, jaký foťák si koupí za první vydělané peníze, a zároveň předestřel plán, jak konkrétně se ty peníze dají vydělat.

Saňa jim zničehonic prozradil své tajemství. Má malé ruce, neklavíristické, což je pro interpreta velký handicap.

Micha, který se zabydloval u nových, v pořadí třetích příbuzných za posledních sedm let, oznámil těm skoro cizím klukům, že už víc

příbuzných nemá, a jestli si ho takhle tetka nenechá, bude se muset vrátit do dětského domova...

Nová teta Geňa byla slabá žena. Neměla žádnou konkrétní nemoc, smutně a významně o sobě říkávala, že je prolezlá všemi nemocemi a neustále si stěžovala, že ji bolí nohy, záda, hrudník a ledviny. Kromě toho měla invalidní dceru, což mělo rovněž špatný vliv na její zdraví. Každá práce pro ni byla těžká. Příbuzenstvo se nakonec usneslo, že osiřelého synovce nastěhují k ní a budou se jí na něj skládat. Micha byl přece synem jejich bratra, který padl ve válce.

Kluci se potulovali a povídali si, povídali si a potulovali se a pak se zastavili na nábreží Jauzy a zmlkli. Všichni tři najednou pocítili, že je jim dobře: důvěra, přátelství, rovnost. Ani je nenapadlo přemýšlet, kdo je důležitější, naopak byli jeden pro druhého stejně zajímaví. O Sašovi a Nikovi, o přísaze na Vrabčích horách však ještě netušili, ani sečtělý Saňa Gercena zatím neobjevil. Navíc se ta prohnílá místa – Chitrovka, Gončary, Kotělniky – po staletí považovala za nejsmradlavější ve městě a nebyla stvořena pro romantické přísahy. Něco podstatného se ovšem stalo: takové pevné spojení je možné jen v raném mládí. Háček se zaryje do samotného srdce a nit, která lidi svazuje dětským přátelstvím, se po celý život nepřetrhne.

Po nějaké době, po dlouhých sporech, v nichž zamítnou Trojici i Trio, nazvou toto spojení srdcí bombasticky Trianon. O rozdělení Rakouska-Uherska nevěděli nic, slovo si vybrali, protože bylo pěkné.

O dvacet let později se tento Trianon mihne v nepříjemném Iljově rozhovoru se spolupracovníkem státní bezpečnosti vysokého ranku, ale nevyjasněné hodnosti, s ne zcela důvěryhodným jménem Anatolij Alexandrovič Čibikov. Dokonce ani ti nejkovanější bojovníci s disidenty z celé kágébacké bandy těch let neměli tu drzost označit Trianon za protisovětskou mládežnickou organizaci.

Ilju je třeba náležitě ocenit. Jakmile dostal první fotoaparát, založil opravdový fotoarchiv, který se kompletně dochoval dodnes. Na prvních deskách ze školních let stál ovšem jiný název, podobně záhadný jako Trianon – Mirsové.

Takže, jak bylo později zdokumentováno, chlapce nespojil vysoký ideál svobody, pro nějž bylo třeba buď okamžitě obětovat život,

nebo jej, což bylo méně záživné, rok po roce zasvěcovat službě nevděčnému lidu, jako to udělali Saša s Nikem před více než sto lety, ale neduživé kotě, kterému nebylo souzeno přežít šok z prvního září roku 1951. Nebožátko zemřelo o dva dny později v Iljově náručí a tajně, ale slavnostně je pochovali pod zahradní lavičkou ve dvoře domu číslo 22 na ulici Pokrovka (tenkrát Černyševského, který rovněž věnoval svůj život ušlechtilým idejím). Domu se kdysi říkávalo Komoda, ale jen málokdo z nynějších obyvatel to mohl vědět.

Kocourka pochovali pod zahradní lavičkou, na které údajně kdysi sedával mladý Puškin se svými sestřenicemi a bavil je podařenými veršičky. Saňova babička neustále připomínala, že dům, v němž bydlí, zažil i lepší časy.

Ve třídě se překvapivě poměrně rychle, za dva týdny, za měsíc cosi změnilo. Micha to samozřejmě nepocítil, odkud by mohl vědět, jak to vypadalo dřív, byl nováček. Zato Saša s Iljou to cítili. Tak jako dřív zaujímal ve třídní hierarchii to nejnižší postavení, avšak už ne každý sám, ale spolu. A tak se z nich stala uznaná menšina na základě neurčitého rysu, kvůli němuž se nemohli začlenit do většinového prostředí malého světa. Dva vůdcové Muťukin a Murygin měli všechny ostatní pod palcem, ale když se spolu pohádali, tak se i třída rozdělila na dva zneprátelené tábory, ke kterým se vydědenci nikdy nepřidali. Stejně by je nepřijali. Tehdy docházelo k veselým a zuřivým rvačkám do krve i bez, a na ně všichni zapomínali. Ale pak, když se Muťukin s Muryginem usmířili, začali si zase všimnout těch přebytečných cizáků beze smyslu pro partu. Nebyl problém pořádně je zmlátit, ale zajímavější bylo držet je ve strachu a obavách a neustále jim připomínat, kdo to tu má na povel: brýlatý Žid, muzikant, školní šašek, nebo „správních kluců“ jako Muťukin a Murygin?

Od páté třídy, kdy přešli na druhý stupeň, vystřídali jednu učitelku, hodnou tetičku Natalii Ivanovnu, která je učila celou gramatiku a aritmetiku a číst a psát naučila dokonce Muťukina s Muryginem, jimž říkala laskavě Toljenka a Slavočka, učitelé jednotlivých předmětů: matikář, ruštinářka, přírodopisářka, dějepisářka, němčinářka a zeměpisář.

Každý učitel byl posedlý svým předmětem, všichni dávali velké domácí úkoly a „správních kluců“ to zjevně nezvládali. Ilja, který na prvním stupni nebyl žádná hvězda, šel mezi novými kamarády do

sebe a ke konci pololetí, tedy kolem Nového roku, se ukázalo, že podřadní brejlouni a slaboši se učí skvěle, zatímco Muťukin s Muryginem prolézají s odřenýma ušima. Konflikt, který by dospělí označili za sociální, se vyostřoval a minimálně ze strany utiskované „menšiny“ nabýval uvědomělejší povahy. Právě tenkrát Ilja poprvé použil termín, který se v jejich partě udržel dlouhá léta – „muťukové a murygové“. Bylo to v podstatě synonymum pozdějšího skvělého slova „sovkové“, sovětští konformisté, půvab Iljova termínu však spočíval v tom, že jej vymyslel sám.

„Muťuky a murygy“ nejvíc rozčiloval Micha, schytával to víc než ostatní, ale protože měl zkušenost z dětského domova, snášel školní nakládačky hravě, nikdy si nestěžoval, oklepal se, sebral čepici a za řevu nepřátel mazal pryč. Ilja úspěšně šaškoval, takže se mu dařilo nepřátele vykolejit, rozesmát nebo zaskočit nějakým nečekaným kouskem. Saňa byl nejzranitelnější. Právě ta nepatřičná zranitelnost ho však vlastně nakonec ochránila. Jednou, když si Saňa myl ruce nad umyvadlem na školním záchodě, který byl něčím mezi parlamentem a zlodějským doupětem, Muťukin pojal k té nevinné činnosti hluboký odpor a Saňovi navrhl, aby si umyl i ksicht. Saňa si ho umyl, protože byl nejen nekonfliktní, ale částečně i zbabelý. Pak vzal Muťukin hadr na podlahu a utřel jím Saňovi mokré obličej. Mezitím se kolem nich už seběhl dav zvědavců, čekali zábavu. Zábava se však nekonala. Saňa se roztrásl, zbledl, ztratil vědomí a zhroutil se na dlaždičky. Žalostný protivník byl sice poražen, ale tak nějak neuspokojivě. Ležel na podlaze v podivné póze, celý zvrácený dozadu. Murygin ho zlehka štouchl nohou do boku, jen aby prověřil, proč se nehýbe. Celkem dobrosrdečně na něj zavolal: „Hej, Saňku, co se tady válíš?“

Muťukin s očima navrch hlavy zíral na nehybného Saňu.

Ani přes povzbuzující kopance Saňa oči neotevíral. Vtom na záchod vešel Micha, pohlédl na němý obrázek a uháněl za školní doktorkou. Šňupnutí čpavku vrátilo Saňu k životu, tělocvikář ho odnesl do ošetřovny. Doktorka změřila Saňovi tlak.

„Jak ti je?“ zeptala se.

Odpověděl, že docela dobře, ale nemohl si hned vzpomenout, co se stalo. A když si vzpomněl na špinavý hadr, kterým mu Muťukin jezdil po obličej, zvedl se mu žaludek. Poprosil o mýdlo a pečlivě se

umyl. Doktorka chtěla zavolat rodiče. Saňovi dalo práci ji přemluvit, aby jim nevolala. Máma byla stejně v práci a babičku chránil před nepříjemnostmi. Ilja se nabídl, že zesláblého kamaráda doprovodí domů, a doktorka jim napsala omluvenku z vyučování.

Saňův status od toho dne kupodivu stoupl. Říkali mu teď sice trpaslík záchvatový, ale šikanovat ho přestali. Co když sebou zase švihne a omdlí?

Jednatřicátého prosince skončila škola, začaly zimní prázdniny, jedenáct dní štěstí. Micha si zapamatoval každý z těch dní zvlášť. Na Nový rok dostal pohádkový dárek. Teta Geňa tajně jednala se synem, a když ji ujistil, že jeho potomstvo se této části rodinného dědictví zříká a on sám nic nenamítá, předala Michovi brusle.

Byl to americký hybrid, který se už dávno nepoužíval, s dvojími noži a zoubky na špičce, něco mezi dětskými kačenkami a kanadami. Brusle byly přidělané velkými nýty ve tvaru hvězdy k onošeným, kdysi červeným botám. Na kovové destičce, která spojovala nože s botami, stálo slovo Einstein a řada nepochopitelných číslic a písmen. Boty byly po předchozím majiteli pořádně omlácené, zato nože se leskly jako nové.

Teta Geňa se k bruslím chovala jako k rodinné relikvii. V jiných rodinách se tak chovali k babiččiným briliantům.

I brilianty byly s příběhem těch bruslí nepřímě spojeny. V roce 1919 poslal sám Lenin staršího bratra tety Geni Samuila do USA, aby tam zorganizoval americkou komunistickou stranu. Samuil se po zbytek života tou misí pyšnil a podrobně vyprávěl o své cestě blízkým příbuzným a blízkým přátelům, kterých měl několik stovek, dokud ho v sedmatřicátém nezavřeli. Dostal deset let bez práva na korespondenci a zmizel navěky, ale jeho velký příběh se stal rodinnou legendou.

V červenci devatenáctého roku se Samuil dostal oklikou z Moskvy přes severní Evropu do New Yorku a vystoupil na molo jako námořník, který připlul na obchodní lodi z Holandska. Za klapotu podpatků bot ušitých kremelským ševcem sestoupil z můstku. V podpatku měl zašitý briliant nesmírné ceny. Úkol splnil – jménem kominterny zahájil první ilegální sjezd komunistické strany. Po několika měsících se Samuil vrátil a osobně soudruhu Leninovi podal hlášení o splnění úkolu.

Své skromné diety až na dvanáct dolarů, které dal za jídlo, utratil za dárky. Manželce přivezl červené vlněné šaty s pletenými bobulemi na límci a ramenou a červené boty o tři čísla menší, než nosila. Brusle byly třetím a nejdražším americkým dárkem v jeho zavazadlech – koupil je malému synovi, až vyroste, ale syn zemřel.

Měl si je raději koupit pro sebe. Když byl Samuil malý, strašně si přál vylézt doprostřed kluziště a prosvištět skloněný k lesklému ledu kolem všech těch nepřejícníků, kolem paniček se štucly, gymnazistů a slečen, mezi nimiž by určitě nesměla chybět Marusja Galperinová... Brusle dlouho ležely v truhle a čekaly na příchod nového potomka. Další děti však Samuil neměl a brusle, které proležely deset let schované, dostal syn mladší sestry Geni.

Nyní, po dalších dvaceti letech, se dostaly do rukou, přesněji na nohy jinému příbuznému hrdinského Samuila.

Takovým nečekaným dárkem, který překonal všechny představy o možném štěstí, pro Michu skončil první prázdninový den. A nic nevěstilo neštěstí, které tento dárek záhy přinesl.

Na Nový rok večer se velká rodina tety Geni sešla u stolu, který se svolením sousedů prostřeli v prostorné komunální kuchyni a ne ve čtrnáctimetrovém pokoji, kde bydlela sama teta Geňa, její svobodná a po endokrinologické stránce nepovedená dcera Minna a od jistého času i Micha. Teta Geňa připravila spoustu jídla – kuře i rybu. V noci po památné hostině Michu napsal báseň, v níž vyjádřil nezapomenutelné zážitky z toho dne.

Brusle jsou nejkrásnější ze všeho,
co jsem kdy viděl v životě.
Jsou hezčí než voda i slunce.
Jsou hezčí než oheň určitě.
Sám člověk je na nich překrásný,
ten, který stojí na bruslích.
A stůl je prostřen jak na plese,
pochutin na něm zřím dosti,
a zbývá už jen popřát
rodině hodně štěstí.